

ERZURUM E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/1

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 15/1/2026 tarihli ve 2026/21 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLolar	iv
I. GİRİŞ	1
II. GENEL BİLGİLER	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar.....	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	6
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri.....	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	11
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	12
G. Dış Dünya ile Etkileşim.....	14
IV. DEĞERLENDİRME ve TAVSİYELER	15
A. Değerlendirme	15
B. Tavsiyeler	15
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	15
2. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	17

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
BM	: Birleşmiş Milletler
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

TABLolar

<i>Tablo 1: Personelin Ünvan ve Sayı Dağılımı</i>	3
<i>Tablo 2: Son Bir Yıl İçinde Gerçekleştirilen Sağlık Servisi İşlemleri.....</i>	10
<i>Tablo 3: Eğitimine Devam Eden Mahpus Sayısı</i>	12
<i>Tablo 4: Son Bir Yıl İçinde Kütüphaneden Yararlanan Mahpus Sayısı</i>	13
<i>Tablo 5: Kurumda Aktif Olarak Devam Eden Kurslar ve Katılımcı Sayıları</i>	13

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT’ın 1’inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak TİHEK’in görevleri arasında sayılmıştır. Kanun’un 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “*Kapalı Ceza İnfaz Kurumları*” başlıklı 8’inci maddesi şöyledir: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir.

Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 8/7/2025 tarihlerinde Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ..., ..., ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Erzurum Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ziyaret Heyeti tarafından, UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilen görüşmede, İdareden Kurum kapasitesi, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmaları dâhil olmak üzere Kurum hakkında güncel bilgiler edinilmiştir. Ziyaretin bir sonraki aşamasında, farklı suç türünden mahpusların bulunduğu koşullar İdarenin dahil olmadan seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve alıkonulma koşulları yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK, ziyaretin amacı ve kapsamı hakkında bilgiler verilmiş; ziyaret sonrasında tespit, değerlendirme ve tavsiyeler içeren rapor hazırlanacağı, ilgili raporun hazırlığında gizliliğe riayet edileceği hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel odalarda bulunmamıştır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerin ardından Ziyaret Heyeti tarafından, servisler, ortak alanlar ve eklentilerde incelemelerde bulunulmuştur. Bu kapsamda sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, merkez kontrol odası, mahkûm kabul alanı, geçici odalar, doku hasarı ve travma önleyici odalar³, müşahede odaları, derslikler, konferans salonu, eş görüşme odaları, açık görüş alanları, kapalı görüş kabinleri, avukat görüşme odaları, kantin, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, kapalı spor salonu ziyaret edilmiştir. Ziyaretin son aşamasında Kurum İdaresi ile görüşme yapılarak ilk tespit ve gözlemler İdareye iletilmiştir. Görüşmede ayrıca, ziyaret sonrası bir rapor hazırlanacağı ve bu raporun ilgili kurumlarla paylaşılacağı, raporda yer alan tavsiyelerin uygulanmasının takibinin yapılacağı bilgileri Kurum İdaresi ile paylaşılmış; ziyaret tutanağı imza altına alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 24/6/2025 tarihli ve 52442 sayılı oluruna istinaden 8/7/2025 tarihinde, Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

³ Yumuşak oda veya süngerli oda olarak da bilinmektedir.

izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve görüşmelerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Erzurum il merkezine 3 kilometre uzaklıkta bulunan Kurum 1993 yılında faaliyete geçmiştir. Kuruma toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

10. Kurumda yönetim servisi, güvenlik ve gözetim servisi, teknik servis, sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, işyurdu servisi, yardımcı hizmetler servisi ile bu servislere bağlı kullanım alanları bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda 223 personel görev yapmakta olup, personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: Personelin Ünvan ve Sayı Dağılımı

ÜNVAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	3
Diş Hekimi	1
Psikolog	4
Sağlık Memuru	3
Öğretmen	2
Sayman	1
Memur	1
İnfaz ve Koruma Baş Memuru	3
İnfaz ve Koruma Memuru	171

Bilgisayar İşletmeni	3
Kâtip	2
Hizmetli	1
Kaloriferci	1
Teknisyen	4
Şoför	5
Geçici Görevle Gelen Personel	16
TOPLAM	223

12. İdare, personele görev alanıyla bağlantılı eğitimler ile “İnsan Hakları” konulu eğitim verildiğini ancak “İşkence ve Kötü Muamele Yasağı” konulu özelleştirilmiş bir eğitim verilmediğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan personel eğitim programları üzerinde yaptığı incelemede, bu husus teyit edilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

13. Kurumun kapasitesi 550 kişi, artırılmış kapasitesiyse 668 kişidir. Ziyaret tarihinde Kurumda 1.096 mahpus bulunmaktadır. Bu mahpusların 40’ı kadın olup anne yanında kalan çocuk ve suça sürüklenen çocuk bulunmamaktadır.

14. Kurumda 6 fiziksel engelli mahpus ve 475 kronik hastalığı olan mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumda 108 yabancı uyruklu mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

16. İdari kısım ve 5 bloktan oluşan Kurum bünyesinde, 57 koğuş, 48 müşahede odası, 2 yumuşak oda, toplam kapasiteleri 138 kişi olan 2 konferans salonu, 6 işyurdu atölyesi, 6 derslik, 3 avukat görüşme odası, 1 avukat bekleme odası, 2 eş görüşme odası, 2 personel yemekhanesi, 1 kapalı spor salonu, 1 kütüphane, 1 bilgisayar odası, 1 SEGBİS odası, 3 açık

görüş alanı, 19 kapalı görüş kabini, arama odaları, atölyeler, kuaför salonu, sinema salonu, sağlık servisine ait odalar, psikososyal servise ait odalar ve çamaşırhane bulunmaktadır.

17. Ziyaret Heyetinin mahpusların tutulduğu koğuşlarda yaptığı incelemede, koğuşların fiziki yapısının tek ve iki katlı olmasına bağlı olarak değişiklik gösterdiği, koğuşların tamamında mahpusların kullanımına uygun ortak yaşam alanı, müstakil havalandırma bahçesi, mutfak alanı, banyo ve tuvalet alanı bulunduğu; öte yandan koğuşlarda kalabalıklaşma durumunun söz konusu olduğu, yer yatağında yatan mahpusların olduğu ve dolapların ortak kullanıldığı görülmüştür.

18. İdare, havalandırma bahçesi kapılarının gün doğumunda açıldığını ve gün batımında kapandığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, gün boyu havalandırma alanına çıkabildiklerini ifade etmiştir.

19. İdare, her mahpusa yatak, nevresim, battaniye ve yastık verildiğini, bu ihtiyaçların belirli aralıklarla değişiminin yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kuruma girişte kendilerine yatak, nevresim, battaniye ve yastık verildiğini, havanın soğuk olduğu dönemlerde talep etmeleri durumunda da ek battaniye verildiğini, öte yandan yatakların genel olarak eski olduğunu ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin koğuşların yatakhane bölümlerinde yaptığı incelemede, yatakların genel olarak eski olduğu görülmüştür.

20. İdare, fiziksel engellilerin bulunduğu odalarda tuvalet ve banyo alanının kullanımını kolaylaştırmak için düzenleme yapıldığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin engelli ve hastaların tutulduğu odada yaptığı incelemede, tuvaletin klozet şeklinde olduğu ancak tutunma barının kırık olduğu görülmüştür.

21. İdare, koğuşların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığını, temizlik malzemelerinin kantinden temin edilebildiğini, maddi durumu yetersiz olan mahpusların bulunduğu koğuşlara temizlik malzemelerinin ücretsiz verilebildiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin koğuşlar ve ortak alanlarda yaptığı incelemede, koğuşların ve ortak alanların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

22. Koğuşlarda acil durum çağrı butonları olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından kontrol edilen butonların çalışır vaziyette olduğu anlaşılmıştır.

23. Kurum, kalorifer sistemi aracılığıyla ısıtılmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kış aylarında ısınma sorunu yaşamadıklarını ifade etmiştir.

24. Kurumun su ihtiyacı şebeke suyu ve sondaj kuyusu vasıtasıyla karşılanmaktadır. İdare, her koğuşa haftada 2 gün banyo kullanımı için, haftanın her günü üçer kez de otuzar dakikalığına temizlik gibi ihtiyaçlar için sıcak su verildiğini, sıcak su dışında su kullanımı için

bir kota uygulaması bulunmadığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, sıcak ve soğuk suya erişim hususunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

25. Kurumda 2 yumuşak oda bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin yumuşak odalarda yaptığı incelemede, oda kapısı, duvarlar ve zeminin yumuşak malzeme ile kaplandığı, 1 adet yumuşak malzemeden yapılmış gider ve tavana monte edilmiş 2 adet kamera bulunduğu, aydınlatmanın floresan lambalarla sağlandığı ancak odalarda havalandırma penceresi yer almadığı görülmüştür.

26. Kurumda 2 geçici oda bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin geçici odalarda yaptığı incelemede, mutfak alanı, dolap, çalışır durumda acil çağrı butonu, ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo, toplam 12 adet ranza, mahpuslara Kuruma kabul sırasında verilmiş yatak, nevresim ve yastık bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, geçici odada en fazla 1 hafta kalındığını ifade etmiştir.

27. Ziyaret Heyetinin çamaşırvhanede yaptığı incelemede, 1 adet ev tipi çamaşır makinesi, 3 adet endüstriyel çamaşır makinesi ve 2 adet kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, 40 Türk Lirası karşılığında haftada 1 defa çamaşır yıkama ve kurutma hizmetinden yararlanabildiklerini ifade etmiştir.

28. İdare, Kurum genelinde 2 ayda 1 defa ilaçlama yapıldığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin ilaçlamaya ilişkin evraklar üzerinde yaptığı incelemede, 2025 yılı içinde 2 aylık aralıklarla ilaçlama yapıldığı görülmüştür.

29. Kurumda yer alan koğuşların ortak yaşam alanları ve havalandırma bahçelerinin, Kurumun ana ve ara koridorlarının, çatı ve çevre alanları ile açık ve kapalı ziyaret bölümlerinin 282 adet güvenlik kamerası ile izlendiği ve kameralarla bağlantılı monitörlerin sürekli izleme yapmaya elverişli bir şekilde konumlandırıldığı görülmüş, merkez kontrol odasında görev yapan 2 infaz ve koruma memurunun sürekli izleme yaptığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinin kamera görüntüleri üzerinde yaptığı incelemede, geçmişe dönük kamera kayıtlarının yaklaşık 6 ay süreyle saklandığı anlaşılmıştır.

30. Kurumdaki koğuşların ortak yaşam alanı ve yatakhane bölümü ayrı olanlarında ortak yaşam alanları ve havalandırma bahçelerinde kamera ile izleme yapıldığı, ortak yaşam alanı ve yatakhane bölümü bir arada olan odalardaysa sadece havalandırma bölümünde kamera ile izleme yapıldığı görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

31. İdare, mahpusların Kuruma kabul sürecinin, kimlik, sağlık raporu ve mahkûmiyete ilişkin evrakların incelenmesi, parmak izinin alınması, fotoğrafının çekilmesi, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim Sistemi üzerinden kaydının yapılması, mahpusun beraberindeki eşyaların X-Ray cihazından geçirilmesi, Kuruma girişi yasaklı olan eşyaların emanete alınması, mahpusun duyarlı kapıdan geçirilmesi, gerekmesi durumunda detaylı üst aramasının yapılması ve geçici odaya yerleştirilmesi şeklinde olduğunu belirtmiştir.

32. Ziyaret Heyetinin mahkûm kabul alanında yaptığı incelemede, mahpusların üst aramasının yapıldığı 1 arama odası bulunduğu, arama odasının içinde bulunan dolapta arama önlüğü olduğu, mahremiyetin sağlanması için arama yapılan odada kamera bulunmadığı görülmüştür.

33. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, Kuruma giriş ve çıkışlarda yapılan arama esnasında önlük verildiğini ifade etmişken, bir diğer kısmı arama esnasında önlük verilmediğini ifade etmiştir. İdare, güvenlik riski oluşturabilecek ciddi emarelerin varlığı ve bu emarelerin başka bir şekilde tespitinin mümkün olmadığı durumlarda, mahpusların hiç kimsenin göremeyeceği ve görüntü kaydeden bir cihazın bulunmadığı odada, 2 personelin refakatinde, 9/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesine uygun olarak önlük giydirilerek, ölçülülük ilkesi göz önünde bulundurularak arandığını, aramanın Kurum amirlerinin bilgisi dâhilinde yapıldığını ve tutanak altına alındığını belirtmiş; detaylı arama sırasında önlük kullanılması hususunda hiçbir istisna oluşmaması için personele gerekli uyarının yeniden yapılacağını ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin mahpusların Kuruma kabul edildiği zamana ait rastgele seçilen kamera görüntüleri üzerinde yaptığı incelemede, detaylı aramanın yapıldığı odalarda mahremiyetin sağlanması için kamera bulunmadığından bu alanda yapılan aramalara ilişkin izleme yapılamamış ancak detaylı arama odasının kapısını gören kamera kaydından arama sırasında standartlara uygun olarak kapının kapatıldığı görülmüştür.

34. İdare, kabul işlemleri sırasında mahpusların sözlü olarak bilgilendirildiğini, sonrasında kendilerine Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan, Türkçe, Arapça, İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Farsça dillerinde mevcut olan “*Hükümlü ve Tutuklu El Kitabı*”nın verildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, odalarında söz konusu kitapçıktan bulunduğunu ifade etmiştir.

35. İdare, sayımların sabah 08.00 ve akşam 20.00 saatlerinde olmak üzere günde 2 defa yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da günde 2 sayım yapıldığı hususunu teyit etmiştir.

36. İdare, mahpus dilekçelerinin sorumlu personel tarafından sabah sayımlarında toplandığını, konusuna göre sınıflandırılarak muhataplarına teslim edildiğini, mahpusların talep etmesi durumunda dilekçe çıkış numaralarının verildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, dilekçelerin alınması, dilekçelere dönüş yapılması ve dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşanmadığını, talep etmeleri durumunda dilekçe çıkış numaralarının kendilerine verildiğini ifade etmiştir.

37. İdare, son 1 yıl içinde mahpuslar tarafından işkence ve kötü muamele iddiasıyla yapılan şikâyet bulunmadığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, genel olarak İdare ve diğer Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını, bir sorun yaşadıklarında İdareyle görüşebildiklerini ifade etmiştir.

C. Beslenme

38. İdare, yemeklerin haftalık yemek listeleri doğrultusunda Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu mutfağında hazırlandığını, odalara dağıtım işleminin porsiyonlara ayrılarak yapıldığını, Kurum personeli ile mahpusların aynı yemeği yediğini belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından haftalık yemek listeleri incelenmiş, ayrıca ziyaret tarihinde öğle yemeği Kurumda yenilmiş, yemeğinin lezzet, miktar ve çeşitliliği yeterli bulunmuştur.

39. İdare, hastalıkları nedeniyle diyet yemekleriyle beslenmesi gereken veya özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar bulunduğu Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumundan talepte bulunulduğunu belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından haftalık yemek listeleri ile haftalık diyet yemeği listeleri karşılaştırmalı olarak incelenmiş, menülerde kısmi farklılıklar olduğu, benzer yemeklerin diyet programına uygun olarak yağsız, tuzsuz ve baharatsız verildiği anlaşılmıştır.

40. Kurum bünyesinde kantin bulunmaktadır. İdare, kantinde satılan ürün çeşitlerini ve fiyatlarını gösteren listelerin mahpuslara dağıtıldığını, mahpusların kantin taleplerinin haftanın belirli günlerinde blok sıralamasına göre toplandığını, kantinde satılan ürün çeşitlerinin dışında talep edilen malzemelerin Kurum İdaresi tarafından uygun görülmesi durumunda dış kantin yoluyla temin edildiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin kantinde yaptığı incelemede, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu, ürünlerin son tüketim tarihlerinin geçmediği ve uygun saklama koşullarında tutulduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı,

kantin sıralarının sona kalması nedeniyle birçok ürünün tükendiğini ifade etmiş, sorunun giderilmesi için odaların kantin günlerinin düzenli aralıklarla değiştirilmesini talep etmiştir.

41. İdare, mahpusların içme suyu ihtiyacını şebeke suyuyla veya kantinden satın alabildikleri ambalajlı sularla karşılayabildiklerini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin yaptığı evrak incelemesinde, Kurumda kullanılan şebeke suyunun son olarak 22/5/2025 tarihinde Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü tarafından analiz edildiği, analiz sonucunun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

D. Sağlık Hizmetleri

42. Kurumun sağlık servisi aile hekimliği ve dış hekimliği bölümlerinden oluşmaktadır. Kurumun sağlık servisinde muayene odaları ve ilaçların takibinin yapıldığı sağlık memuru odası bulunmaktadır. Serviste, Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 aile hekimi ve 1 hemşire hafta içi her gün öğleye kadar, kadrosu kurumda olan 1 dış hekimi, 3 sağlık memuru ve 8 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün, tam zamanlı görev yapmaktadır.

43. İdare, hekim tarafından reçetelenen ilaçların Adalet Bakanlığı ve Türk Eczacılar Birliği arasında düzenlenen protokol çerçevesinde temin edildiğini belirtmiştir.

44. İdare, düzenli ilaç kullanması gereken kronik hasta mahpusların ilaçlarının “Cezaevi Reçete Takip Sistemi” üzerinden takip edildiğini, ilaçlar bitmeden Kurumda bulunan hekim tarafından yeniden reçete edildiğini ve temini sonrası imza karşılığında mahpuslara teslim edildiğini belirtmiştir. Kontrollü kullanıma tabi kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlarınsa mahpusların giremediği bir odada kilitli dolapta saklandığını, bu ilaçların belirlenen doz ve aralıklarda hazırlanıp mahpuslara verildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, ilaca erişimde sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin kontrollü kullanıma tabi kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların saklandığı dolabın bulunduğu odada yaptığı incelemede, kilitli dolap içerisinde muhafaza edilen kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların bulunduğu görülmüş; odaya yalnızca ilgili personelin girebildiği öğrenilmiştir.

45. İdare, mahpusların muayene taleplerinin dilekçeyle alındığını, günde ortalama 40 mahpusun aile hekimine, ortalama 20 mahpusun dış hekimine muayene olmak için talepte bulunduğunu, talepler doğrultusunda ilk etapta sağlık servisinde muayene ve gerekmesi durumunda hastaneye sevk işleminin yapıldığını, muayene sırasında hekimin talep etmesi halinde 1 infaz ve koruma memurunun güvenlik için odada beklediğini belirtmiştir. Görüşme

gerçekleştirilen mahpuslar, her odanın yaklaşık 3 haftada 1 olacak şekilde sağlık servisine çıkma günü olduğunu, acil durumlardaysa sağlık servisi gününü beklemeden doğrudan muayeneye gidebildiklerini ifade etmiş; olağan durumlarda yaklaşık 3 haftada 1 olan sağlık servisine çıkma hakkının daha sık aralıklarla olması talebinde bulunmuştur.

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, hastaneye sevklerde gecikmeler yaşandığını ifade etmiştir. İdare, hastane sevklerinin Jandarma Bölük Komutanlığı sevk planı dâhilinde yapıldığını, acil bir durum olması halinde 112 Acil Çağrı Merkezi ekiplerine haber verilerek mahpusun hastaneye ulaşmasının sağlandığını belirtmiştir.

47. Son 1 yıl içinde sağlık servisi tarafından gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2: Son Bir Yıl İçinde Gerçekleştirilen Sağlık Servisi İşlemleri

TARİH	MUAYENE SAYISI	HASTANEYE SEVK SAYISI
Temmuz 2024	1.194	438
Ağustos 2024	1.188	506
Eylül 2024	1.432	351
Ekim 2024	1.335	383
Kasım 2024	1.235	523
Aralık 2024	1.258	577
Ocak 2025	1.032	511
Şubat 2025	1.137	503
Mart 2025	939	518
Nisan 2025	1.035	445
Mayıs 2025	1.219	614
Haziran 2025	1.116	443
TOPLAM	14.120	5.812

48. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı sağlık servisiyle ilgili çeşitli sorunlarını dile getirmiştir. İlgili mahpusların sağlık dosyaları incelenmiş, gerekli işlemlerin yapıldığı ve kayıtların düzenli tutulduğu anlaşılmıştır.

49. Ziyaret Heyetinin sağlık servisinin dış hekimliği bölümünde yaptığı incelemede; dolgu, çekim gibi işlemlerin yapıldığı, protez gibi işlemler için ise hastaneye sevk süreci başlatıldığı, tedavi için gerekli malzemelerin bulunduğu, kullanılan malzemelerin temizliği için sterilizasyon cihazlarının mevcut olduğu görülmüştür.

50. Kurumda açlık grevinde olan mahpus bulunmamaktadır. İdare, açlık grevine başlayan mahpus bulunması halinde günlük olarak açlık grevi eyleminin kendisine vereceği zararların anlatıldığını, tansiyon, kilo gibi ölçümlerinin yapıldığını, hayati risk tespiti durumunda ileri tetkik ve tedaviye gönderildiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin sağlık servisi kayıtları üzerinde yaptığı incelemede, gerekli işlemlerin yapıldığı görülmüştür.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

51. Kurumun psikososyal servisinde 1 servis odası, 1 grup çalışma odası ve 1 bireysel görüşme odası bulunmaktadır. Serviste 4 psikolog ve 3 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

52. İdare, psikososyal servis tarafından risk ve ihtiyaçlar belirlenerek bireysel müdahale programları, grup çalışmaları, sosyal kültürel etkinlikler yapıldığını; mahpusların Kuruma kabulünü takiben yapılan görüşmelere ek olarak, dilekçe ile talep etmeleri halinde bireysel görüşme gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Serviste görevli psikolog, ayda ortalama 250 bireysel görüşme dilekçesi geldiğini, görüşme taleplerinin tamamının karşılanmaya çalışıldığını, 2025 yılının Haziran ayında 409, Mayıs ayında 374 bireysel görüşme yapıldığını, görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurlarının güvenlik gerekçesiyle odada bulunduğunu belirtmiştir.

53. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, psikososyal servis bireysel görüşmeleri için ilk olarak infaz ve koruma memuru ile görüşmeleri gerektiğini, infaz ve koruma memurunun kararına bağlı olarak psikologlarla görüşebildiklerini ifade etmiştir. İdare, mahpusların görüştüğü infaz ve koruma memurunun psikososyal serviste görev yaptığını, gerekli eğitimlere sahip olduğunu ve serviste yürütülen işlemler hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir.

54. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, talep etmeleri halinde manevi rehberlik birim görevlileriyle görüşebildiklerini ve bu konuda herhangi bir problem yaşamadıklarını ifade etmiştir.

55. İdare, yabancı mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde gerçek zamanlı çeviri yapan bir cihazın kullanıldığını belirtmiştir. Çeviri cihazı Ziyaret Heyeti tarafından test edilmiş, çalışır durumda olduğu görülmüştür.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

56. Kurumun eğitim ve öğretim servisinde 6 derslik, 1 bilgisayar sınıfı, 1 kütüphane, 1 sinema salonu ve kapasiteleri toplamı 138 kişi olan 2 konferans salonu bulunmaktadır. Serviste kadrosu Kurumda olan 2, Erzurum Valiliği tarafından görevlendirilen 2 öğretmen olmak üzere toplam 4 öğretmen, kütüphanede görevli 3 infaz ve koruma memuru ve manevi rehberlik kapsamında Erzurum Valiliği tarafından görevlendirilen 4 vaiz görev yapmaktadır.

57. Kurumda farklı düzeylerde eğitimine devam eden 246 mahpusun kayıtlı oldukları eğitim kurumları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 3: Eğitimine Devam Eden Mahpus Sayısı

EĞİTİM KURUMU	KAYITLI SAYISI
Açık Öğretim Ortaokulu	17
Açık Öğretim Lisesi	217
Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	2
Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	6
Ankara Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi	1
İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi	3
TOPLAM	246

58. İdare, Kurumda yer alan kütüphanede toplam 5.611 adet kitap bulunduğunu, mahpusların Erzurum İl Halk Kütüphanesindeki 13.249 adet kitaptan da yararlanabildiğini, mahpusların Kurum kütüphanesinden 3 adet kitap ve il halk kütüphanesinden 3 adet kitap olmak üzere 15 günde bir 6 adet kitap alma hakkının olduğunu, odalarda kişi başı 15 adet kitap bulundurulabildiğini ancak eğitimine devam eden mahpusların odalarında bulundurabilecekleri ders kitaplarının sayısına ilişkin herhangi bir sınırlama olmadığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin kütüphanede yaptığı incelemede, yabancı dilde kitap sayısının yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

59. Son 1 yıl içinde kütüphaneden yararlanan mahpusların sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 4: Son Bir Yıl İçinde Kütüphaneden Yararlanan Mahpus Sayısı

Temmuz 2024	Ağustos 2024	Eylül 2024	Ekim 2024	Kasım 2024	Aralık 2024
767	890	924	1129	1261	290
Ocak 2025	Şubat 2025	Mart 2025	Nisan 2025	Mayıs 2025	Haziran 2025
1045	745	499	654	738	1041

60. İdare, Kurumda bulunan kapalı spor salonundan mahpusların ayda 1 defa yararlandırıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, bu durumu teyit etmiştir. Ziyaret Heyetinin kapalı spor salonunda yaptığı incelemede, kapalı spor salonunun kullanıma uygun olduğu, içinde gerekli spor malzemelerinin bulunduğu görülmüştür. Ziyaret Heyetinin kapalı spor salonunun kullanımına ilişkin kamera görüntüleri üzerinde yaptığı incelemede, spor salonunun ayda 1 defa ortalama 50 dakika kullandırıldığı görülmüştür.

61. Kurumda aktif olarak devam eden kurslar ve katılımcı sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 5: Kurumda Aktif Olarak Devam Eden Kurslar ve Katılımcı Sayıları

AKTİF OLARAK DEVAM EDEN KURS		KATILIMCI SAYISI
1	Birinci Kademe Okuma Yazma Kursu	32
2	İkinci Kademe Okuma Yazma Kursu	16
3	Bağlama Kursu	21
4	Emlak Danışmanlığı Kursu	45
5	Kuran-ı Kerim Kursu	98
6	Resim Sanat Eğitimi Kursu	8
TOPLAM		220

62. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı kurslara katılamadıklarını ifade etmiş, kursların çeşitliliğinin ve kapasitesinin artırılması talebinde bulunmuştur. İdare, yeni kursların açılması amacıyla çalışmalar başlatıldığını belirtmiştir.

63. İdare, Kurumda unlu mamuller, kantin, terzihane, çamaşırhane, tespih üretimi, kırtasiye ve fotoğraf atölyesi iş kolları bulunduğunu, bu iş kollarında görev yapan 16 personele ek olarak 37 mahpusun çalıştırıldığını belirtmiştir.

G. Dış Dünya ile Etkileşim

64. Kurumda 25 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare, mahpusların haftada 10 dakika telefon görüşme hakkının bulunduğunu belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, haftalık 10 dakika telefon görüşme haklarını kullanabildiklerini ifade etmiş, telefon görüşme saatlerinin açık ve kapalı görüş saatleriyle aynı saate denk gelmesi durumunda telefon görüşme saatlerinin başka bir zamana alınmasını talep etmiştir.

65. Kurumda, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında mahpusların görüntülü görüşme yapabilmesine imkân tanıyan cihaz bulunmadığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, ACEP kapsamında görüntülü görüşme sistemi bulunmadığından sistemin kurulumunun yapılması ve kurulum tamamlanana kadar telefonla görüşme sürelerinin artırılmasını talep etmiştir.

66. Kurumda ikisi 20 mahpusun, biri 11 mahpusun aynı anda yakınlarıyla görüşebileceği toplam 3 açık görüş alanı ile 19 adet kapalı görüş kabini bulunmaktadır. İdare, mahpusların ayda 1 defa açık görüşe, 3 defa da kapalı görüşe çıkabildiklerini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin açık ve kapalı görüş alanlarının kullanımına ilişkin kamera görüntüleri üzerinde yaptığı incelemede, Kurumda açık görüş süresinin 45 dakika, kapalı görüş süresinin 30 dakika olduğu anlaşılmıştır.

67. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, açık görüşlere en fazla 3 ziyaretçinin katılmasına izin verildiğini, bu durumun özellikle çocuk sahibi mahpuslar açısından zorlayıcı olduğunu ifade etmiştir. İdare, personel sayısının yetersizliği nedeniyle güvenlik gerekçesiyle görüşe katılabilecek ziyaretçi sayısına sınırlama getirildiğini, 7 yaşından küçük çocukların bu sınırlamaya dâhil edilmediğini belirtmiştir.

68. Kurumda 3 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin avukat görüşme odalarında yaptığı incelemede, odalarda masa ve sandalye bulunduğu, ses yalıtımının sağlandığı anlaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, avukat görüşme odasında avukatları ile görüşebildiklerini, bu konuda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını ifade etmiştir.

69. Kurumda 2 eş görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin eş görüşme odalarında yaptığı incelemede, odalarda çift kişilik yatak, televizyon, masa, sandalye, buzdolabı, çalışır durumda acil çağrı butonu ile ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo bulunduğu görülmüştür. İncelenen belgelerden, son 1 yıl içinde 85 eş görüşme ödülü kullandırıldığı anlaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, eş görüşme ödülünün kullandırılmasına ilişkin bir şikâyetle bulunmamıştır.

70. Odalarda bulundurulabilen televizyonlarda ikisi yabancı dilde yayın yapan toplam 44 adet televizyon kanalının mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, Arapça, İngilizce gibi yabancı dillerde yayın yapan kanal sayısının artırılmasını talep etmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME ve TAVSİYELER

A. Değerlendirme

71. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

72. Eskiyen yatakların imkânlar ölçüsünde yenileriyle değiştirilmesi,

73. Hasta ve fiziksel engeli bulunan mahpusların tutulduğu odanın erişilebilirlik şartlarını taşıyacak şekilde düzenlenmesi, tuvalet ve banyolara tutunma barı yapılması⁴,

⁴ BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü Maddesi: “*Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını*

74. Yumuşak odalarda havalandırma penceresi açılması için çalışmalar yapılması⁵,
75. Detaylı arama sırasında istisnasız olarak tüm mahpuslara tek kullanımlık önlük verilmesi⁶,
76. Odaların kantin günlerinin düzenli aralıklarla değiştirilmesi,
77. Mahpuslara sağlık servisine çıkma imkanının daha sık aralıklarla sağlanması için çalışmalar yapılması,
78. Mahpusların psikososyal servisle bireysel görüşme taleplerinin doğrudan Kurumda görev yapan psikologlar tarafından değerlendirilmesi,
79. Kurum kütüphanesinde bulunan yabancı dildeki kitap sayısının imkânlar ölçüsünde artırılması⁷,
80. Yeni kursların açılması amacıyla başlatılan çalışmalarının hızlandırılması ve mahpusların kurslara katılım taleplerinin karşılanması için kursların kapasitesinin artırılması⁸,
81. Mahpusların telefon görüşme saatlerinin açık ve kapalı görüş saatleriyle aynı saate denk gelmesi durumunda telefon görüş saatlerinin başka bir zamana alınması,
82. Açık görüşlere katılabilecek ziyaretçi sayısına getirilen sınırlamaya 18 yaşından küçük çocukların dâhil edilmemesi,
83. Yabancı dilde yayın yapan kanal sayısının imkânlar ölçüsünde artırılması

hususları tavsiye edilmektedir.

ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”

⁵Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “*Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.*”

⁶Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü Maddesi: “(a) ...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır.”

⁷Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “*Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.*”

⁸Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 105: “*Mahpusların ruhsal ve fiziksel sağlıkları için her kurumda eğlendirici ve kültürel faaliyetler düzenlenir.*”

2. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

84. Kurum mahpus mevcudunun kapasitesinin üzerinde olması nedeniyle bazı mahpusların yer yatağında yatması, dolap sayısının yetersizliği hususları göz önünde bulundurularak; kalabalıklaşma⁹ sorununun giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması,

85. Kurumda ACEP kapsamında oluşturulmuş görüntülü görüşme sisteminin kurulması ve kurulum tamamlanana kadar haftalık 10 dakika olan telefonla görüşme süresinin artırılması için çalışmalar yapılması

hususları tavsiye edilmektedir.

⁹CPT, 2'nci Genel Rapor, Inf (92)3, para. 46: “Aşırı kalabalık, CPT'nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir ceza infaz kurumundaki bütün hizmetler ve faaliyetler planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesinin çok ciddi biçimde düşme olasılığı vardır. Ayrıca ceza infaz kurumundaki veya ceza infaz kurumunun bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”